

Resmî Daire ve müesseselerin siyasi partilere bedelsiz mal devredemeyeceklerine ve bu daire ve müesseselerle münfesi derneklere ait olup siyasi partilere terkedilmiş olan gayrimenkul mallarla bu partiler tarafından genel menfaatler için yaptırılmış olan binaların sahiplerine ve Hazineye iadesine dair Kanun

(Resmî Gazete ile ilân : 11. VIII. 1951 - Sayı : 7882)

No.
5830

Kabul tarihi
8. VIII. 1951

BİRİNCİ MADDE — Genel, katma ve özel bütçeli dairelerle belediyeler, köyler ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ve müesseseleri ile sermayesinin yarısından fazlası Devlet veya âmme hükmî şahısları tarafından temin edilen müesseseler ve umumi menfaatlere hâdim dernekler hiçbir suretle siyasi partilere para ve kıymetlerle ivazsız menkul ve gayrimenkul mal terk ve teberru veya bu kabîl malların intifasını bedelsiz olarak tahsis eyliyemezler ve bağı oldukları hükümler dışında bu partilere satış ve icar gibi tasarruflar yapamazlar.

İKİNCİ MADDE — Genel, katma ve özel bütçeli dairelerle belediyeler, köyler ve İktisadî Devlet Teşekkülleri ve müesseseleri tarafından veya umumi menfaatlere hâdim derneklerden siyasi partilere bedelsiz terkedilmiş olan gayrimenkul mallar evvelki kayıt sahiplerine iade ve tapu kayıtları bunlar adına re'sen tashih olunarak ilgililere yazı ile ihbar edilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — İkinci maddenin dışında kalıpta halkevi olarak inşa edilmiş veya inşa edilmekte bulunan veya 1 Mart 1950 tarihine kadar kısmen veya tamamen halkevi olarak kullanılmış veya her hangi bir sosyal maksat veya âmme hizmeti için kullanma gayesiyle kısmen veya tamamen halktan toplanan teberru ve bedenî yardımlarla inşa edildiği halde bir siyasi parti namına tescil edilmiş bulunduğu il veya ilçe idare kurulları tarafından tesbit edilmiş olan gayrimenkullerin kayıtları Devlet adına re'sen tashih olunarak ilgililere yazı ile ihbar edilir.

Halk odası olarak inşa edilmiş veya edilmekte bulunan veya bu adla kısmen veya tamamen kullanılmakta olan gayrimenkuller buldukları köy veya belediyeler adına re'sen tescil ve tapulu olanların kayıtları bunlar adına tashih olunarak ilgililere yazı ile ihbar edilir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — İkinci maddede yazılı daire, müessese ve tüzel kişilerin siyasi partilere bedelsiz olarak terketmiş oldukları arsa, bahçe, tarla, harman yeri gibi müsakkaf olmıyan gayrimenkul mallar üzerinde siyasi partiler tarafından (3) ncü maddedeki maksat dışında kullanılmak üzere bina yapılmış ise bu yerlerin arsa ve bina kıymetleri (5) nci maddede gösterilen heyet tarafından takdir edilerek bu kıymetlere göre şüylendirilir.

Arsa kıymeti, ikinci maddeye göre iade edilen ve arsanın eski sahibi olan daire ve müessesenin hissesini ve bina kıymeti de siyasi partinin hissesini teşkil eder ve bu hisselerle göre tapu dairelerince adlarına tescilleri yapılır.

BESİNCİ MADDE — Mahallin hukuk dâvalarına bakan en yüksek dereceli yargıcının seçerek yemin ettireceği üç bilirkişiden teşkil olunacak bir heyet tarafından (4) ncü maddede belirtilen yerlerle binaların kıymetleri; binanın inşa

edildiği tarihteki rayiç nazarı dikkate alınmak suretiyle ayrı ayrı tesbit ve alâkalılara tebliğ olunur.

Tebliğ tarihinden itibaren (15) gün zarfında alâkalıların kıymete itiraz hakları vardır.

İtiraz, şifahi muhakeme usulüne tevfikân yargıç tarafından umumi hükümler dairesinde tetkik edilerek hükme bağlanır.

ALTINCI MADDE — Genel, katma ve özel bütçeli daire ve belediyelerle köylerin, zamanlarında mer'î kanun hükümlerine aykırı olarak bedel takdir suretiyle siyasi partilere temlik ettikleri gayrimenkul malların kayıtları evvelce takdir edilen bedel ödenmek suretiyle eski sahipleri adına tashih olunur. Trampalar da bu hükme tâbidir.

YEDİNCİ MADDE — Her hangi bir tüzel kişinin malı iken bedelsiz olarak siyasi partilerin mülkiyetine geçirilmiş olan gayrimenkul mallar, bu tüzel kişi mevcut ise adına, değil ise Devlet adına tescil edilir. Bu suretle Devlete intikal eden mallarla (3) ncü madde gereğince Devlete geçen malların siyasi dernekler dışında benzeri derneklere veya evvelki tüzel kişinin gayesine taallük ettiği hukuku âmme müesseselerine bu kanunun meriyetinden itibaren iki sene içinde kısmen veya tamamen parasız intifa hakkını tahsise Bakanlar Kurulu yetkilidir.

SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerine göre eski sahipleri adlarına tescil olunacak gayrimenkul malların kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan vergileri siyasi partilere aittir.

Bu gayrimenkul mallar siyasi partiler tarafından 1. VII. 1951 tarihinden evvel kiraya verilmiş ve bu kanunun meriyeti tarihinden sonraki zamanlara ait kiralar peşin alınmış ise bu kiraların kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki zamana ait olan miktarlarını siyasi partiler eski sahiplerine bir ay içinde iadeye mecburdurlar. Bu müddet zarfında ödemedikleri takdirde bu bedeller üzerinden siyasi partilerin diğer gayrimenkullerine üç ay içerisinde kanuni ipotek tesis ettirmeye gayrimenkul kayıtları adlarına tashih edilen daireler ve tüzel kişiler mecburdurlar.

Bu kanuna göre Devlete veya eski sahiplerine iadesi lâzımgelen gayrimenkullerden 1 Mart 1950 tarihinden sonra siyasi partiler tarafından satılmış olanların satış bedelleri de bu hükümler dairesinde sahiplerine iadeye tâbi tutulur.

DOKUZUNCU MADDE — Tashihen tescilleri yapılan gayrimenkuller üzerinde üçüncü şahısların alacaklarından dolayı konulmuş olan haciz ve ipotekler hükmü mahfuzdur.

Ancak gayrimenkul kayıtları adlarına tashih edilmiş olanlar siyasi partilerden vâdesi gelmiş veya gelmemiş bulunsun, üçüncü şahıslara olan borçların bir ay içinde ödenmesini veya başka bir teminat göstererek haciz ve ipotek kayıtlarının naklini vazî ile talep ederler.

Siyasi partiler bir ay içerisinde bu talebi yerine getirmedikleri takdirde gayrimenkulü geri almış olan daire, müessese ve tüzel kişiler, üçüncü şahsın haciz veya rehinli alacağını deruhde ederek onun yerine kaim olurlar ve borcun ödenmesini beklemeksizin haciz veya rehinli alacak miktarında siyasi partilerin mallarını haciz veya gayrimenkulleri üzerinde kanuni ipotek tesis ettirirler.

ONUNCU MADDE — Bu kanunla iadeye tâbi tutulan gayrimenkulleri kısmen veya tamamen işgal eden siyasi partiler bu kanun hükümlerine göre yapılacak

tescil veya tashihin ihbarından itibaren bir ay zarfında bunları tahliye ve teslim mecburdurlar.

Bu mecburiyet yerine getirildiği takdirde mahallin en büyük idare âmiri tarafından gayrimenkul bir hafta zarfında tahliye ettirilir.

14. V. 1950 tarihinden sonra yapılmış kira mukaveleleri ve sair anlaşmalar, tapuya şerhedilmiş olsun veya olmasın, yeni mâlike karşı hükümsüz olup bu gayrimenkuller hakkında dahi yukarıki fıkralar hükmü uygulanır.

Ancak kiracıların kira bedelleri sebebiyle siyasi partiler aleyhine dâva açmak hakkı mahfuzdur.

ON BİRİNCİ MADDE — Devlete intikal eden halkevleri ile tüzel kişiler namına tescil ve kayıtları tashih edilen Halkodalarının içindeki eşya yeni sahiplerinin mülkiyetine geçer.

Bu kanunun birinci maddesinde yazılı tüzel kişiler dışında kalanlar tarafından Halkevlerine veya odalarına teberru veya vasiyet suretiyle intikal eden eşya alâkalı siyasi partinin talebi üzerine bu partiye verilir.

ON İKİNCİ MADDE — Bu kanun hükümlerine göre yapılacak tashih ve tescillerle diğer bilûmum muamelelerden hiçbir harç ve Damga Resmi ve diğer resimler alınmaz.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun (7) nci ve (11) nci maddeleri gereğince Devlete intikal eden mallardan her hangi bir tüzelkişi ve âmme hükmî şahıslarına intifa hakkı tahsis edilmiş olanların dışında kalanlarının idare sureti Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek esaslar dâhilinde tanzim olunur.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun 6 ncı maddesi gereğince Hazineye intikal eden mallar için siyasi partilere ödenmesi gereken bedelleri karşılamak üzere 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin İstatistik Genel Müdürlüğü kısmının (459) ncu (makine fişi satınalma giderleri) bölümünden (20 000) lira ve (A/2) işaretli cetvelin Tarım Bakanlığı kısmının (907) nci bölümünün (3) ncu (mevcutlara ilâveten alınacak makine ve araçlar karşılığı) maddesinden de (80 000) lira olmak üzere ceman (100 000) lira tenzil edilerek (A/1) işaretli cetvelin Maliye Bakanlığı kısmında (özel kanunu gereğince siyasi partilerden geri alınan gayrimenkul mallar için ödenecek bedel karşılığı) adıyla yeniden açılan (482) nci bölüme olağanüstü ödenek olarak aktarılmıştır.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ON BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

10 Ağustos 1951

.....	
<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	: 9 . VIII . 1951 ve 2/284
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	: 10 . VIII . 1951 ve 4/447
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	: Cilt Sayfa 9 301,517,575:631,635:689,693:727, 732,735,741:744

[Birleşim : 109,111 — 261 sıra sayılı Basmayazı 109 ncu Birleşim Tutanağına bağlıdır.]